

Tanyafejlesztési Program tapasztalatai 2011-2014 Experiences of the Farm Development Program 2011-2014

Szabó Tibor

Gazdasági és Vidékfejlesztési Csoport, Kertészeti Tanszék, Kecskeméti Főiskola,
Kertészeti Főiskolai Kar

Összefoglalás: A Tanyafejlesztési Program pályázati rendszere egy komplex vidékfejlesztési program. A pályázat kedvezményezettjei önkormányzatok és civil szervezetek, valamint mezőgazdasági termeléssel foglalkozó magánszemélyek. A komplexitást a tanyán élők gazdálkodási és infrastrukturális körülményeinek javításával és az ehhez kapcsolódó tanyasi termékek sikeres piaci szerepléséhez szükséges önkormányzatok támogatásával együttesen szolgálja.

Abstract: The tendering system for the farm development program is a complex regional development program. The beneficiaries of the tenders are local authorities, non-governmental organizations and individuals involved in agricultural production. The complexity is served through the support of local governments by improving management and infrastructure conditions for the people living on farms and by facilitating successful marketing of farm products.

Kulcsszavak: vidékfejlesztés, mezőgazdasági termelő, önkormányzat, pályázat, tanya

Keywords: rural development, agricultural producer, municipality, tenders, farm

1. Bevezetés

Magyarország háromnegyed része vidéki térségnek minősül az Európai Unió felmérése alapján. Éppen ezért is fontos nagy hangsúlyt fektetni e területek fejlesztésére. Az EU tagállamai között a fejletlenebb kategóriába sorolhatjuk magunkat. A fejlesztések nyomán a magyar vidék és város kapcsolatának erősítése előnyös lenne ebből a szempontból. A elszegényedés és elmaradás folyamata leginkább a falvakban, és a tanyás területeken figyelhető meg. A fenti, évtizedek óta ismert problémák adtak okot egy komplex tanyafejlesztési program elindítására. A magyar településrendszer egyedi, az Alföldre jellemző tudásanyaga még nagymértékben feltáratlan. Az itt élők életszínvonalának emelése, a munkahelyteremtés, a szociális-társadalmi helyzet javítása, és persze a gazdasági tényezők kiaknázása és kihasználása is hozzájárulna az elképzelések megvalósulásához. Minden magyarországi térség, kistérség más-más adottságokkal, s így lehetőségekkel rendelkezik.

A kérdés persze még az is, hogy mely települések és gazdálkodók nyújthatják be támogatási igényüket, milyen kritériumoknak kell megfelelniük, illetve milyen tulajdonságokkal kell rendelkezniük. A kritériumok meghatározását az Országos Területfejlesztési Konceptió figyelembevételével határozták meg. A településeket tekintve az évek előrehaladásával egyre bővült a támogatási források nagysága, így egyre többeknek nyílt lehetőségük kihasználni a program nyújtotta előnyöket. Magyarország földrajzi területeit tekintve 2011-ben 206, míg 2012-ben 240 alföldi település területéről lehetett pályázatot benyújtani. A lehatárolás alapja az Országos Területfejlesztési Konceptió volt. 2013-ban már az egész Alföld területéről nyújthattak be pályázatot (724 település).

2. A pályázók kedvezményezettjei

A pályázók körét kétféle konstrukció keretébe sorolták: 1. az önkormányzatok és helyi közösségek; 2. az úgynevezett egyéni típusú tanya témakörébe tartozó ott élők, egyéni vállalkozók, gazdálkodók. Ezen belül két célterületet (2013-tól négyet) fogalmaztak meg:

I. célterület:

- Tanyai termékek piacra jutásának elősegítése;
- Tanyás térségek külterületi földútjainak karbantartása, rendszeres felújítását biztosító vontatott munkagépek, eszközök beszerzése;
- Villany nélküli tanyák villamosenergia-ellátását biztosító önkormányzati fejlesztések;
- A tanyákon élők egészséges ivóvízzel történő ellátása érdekében szükséges vízminőség vizsgálatok elvégzése (csak 2011-ben);
- Tanyagondnoki szolgálatok fejlesztése;
- Megyei tanyafelmérések elvégzése (2011-2012-ben: Térségi tanyafejlesztési programok kidolgozása).

II. célterület

Tanyagazdaságok fejlesztése:

- Tanyai lakóépület felújítása,
- Gazdálkodási célú épületek felújítása, építése,
- Gazdálkodási gépek, kisgépek, eszközök fejlesztése, beszerzése,
- Karám, kerítés létesítése, felújítása,
- Szaporító anyag vásárlása, beszerzése,
- Állatállomány kialakítása, bővítése,
- Tanyai termékek feldolgozását biztosító feldolgozó kapacitások létesítése, fejlesztése,
- Tanyagazdaságok energetikai megújítása,
- Egészséges ivóvíz beszerzéséhez szükséges létesítmények beruházása,
- Környezetkímélő, egyedi szennyvíz-kezelés és elhelyezése,
- Tanyai lakó- és vagyonbiztonsági eszközök, rendszerek, valamint a biztonságot fokozó kommunikációs eszközök beszerzése, telepítése, valamint
- Tanya-tó kialakítása.

III. célterület (2013-ban új célterület)

- Tanyagazdaságok indító támogatása (a tanyagazdaságok fejlesztése célterülettel megegyezően).

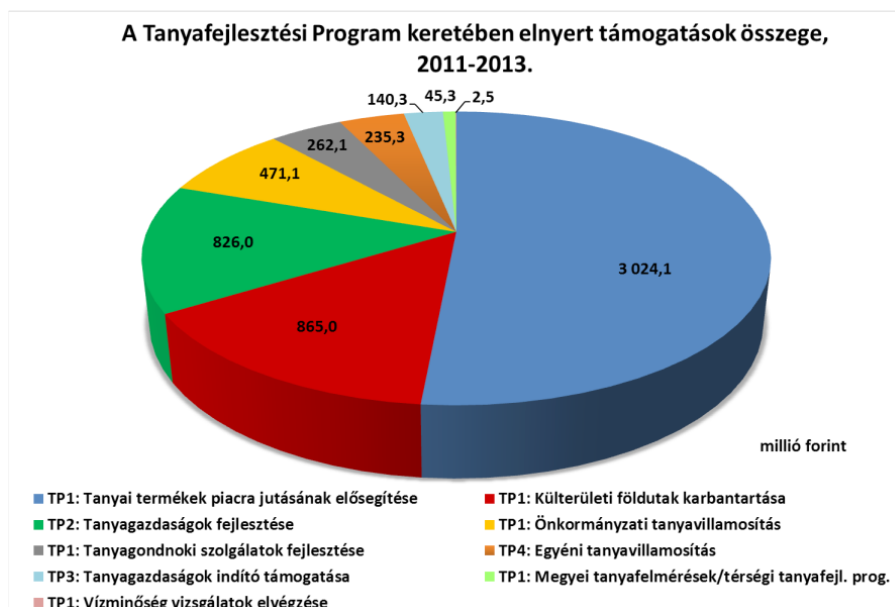
IV. célterület (2013-ban új célterület)

- Villany nélküli tanyák lakóépületének alapvető villamosenergia-ellátását biztosító egyéni fejlesztések.

3. Következtetések

A program elindítását megalapozó kutatások után, 2011-ben indították el az első Tanyafejlesztési Programot, melyre 825 millió (később 100 millió Ft-tal kiegészítette a minisztérium), 2012-ben 1,5 milliárd, 2013-ban pedig 3,5 milliárd forintos keretösszeggel támogathatta a tanyán élőket. A program eddigi, három éves működése során összesen

1851 db pályázatot nyújtottak be, amelyből összesen 963 pályázat részesült pozitív támogatási döntésben (1. ábra). A három év alatt közel 9 milliárd forint beérkezett támogatási igényből 5,8 milliárd forint támogatás lett megítélve.

1. ábra: A Tanyafejlesztési Program keretében elnyert támogatások összege 2011-2013
(Forrás: Tanyafejlesztési Program 2001-2013, NAKVI)

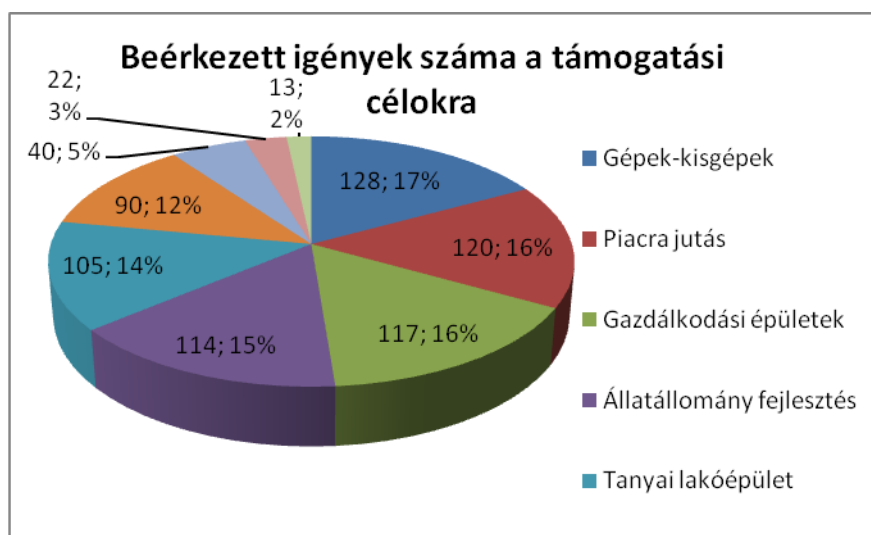
A program népszerűségének köszönhetően évről-évre bővítették a Tanyafejlesztési Program célterületeit, céljait és támogatásra jutó forrás összegét is. Ezzel párhuzamosan azonban változtak a pályázat kritériumai. 2011-ben beérkezett pályázatokat az 1. táblázat mutatja.

Pályázatok száma	
Pályázati rekordok száma:	1185 db
Egyedi pályázók száma:	855
<i>ebből önkormányzat, társulás civil szervezet</i>	<i>212 db</i>
<i>ebből gazdapályázó</i>	<i>643 fő</i>
Le nem zárt pályázatok száma	721 db
Lezárt pályázatok száma	464 db
Tartalmi értékelésben pontszámot kaptak száma	290 db
<i>ebből nyertes pályázatok száma</i>	<i>201 db</i>

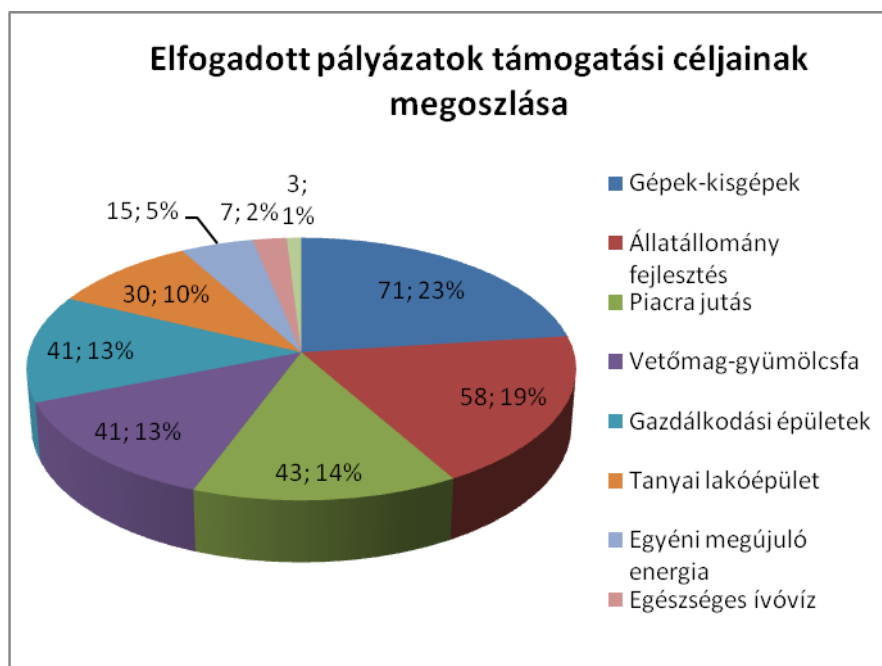
<i>ebből forráshiány miatt elutasított pályázatok száma:</i>	89 db
Visszavont pályázat	2 db

1. táblázat: 2011-ben beérkezett pályázatok száma
(Forrás: Tanyafejlesztési Program 2012, Mezőszentgyörgyi)

Továbbá, a beadott pályázatok az alábbiak szerint oszlanak meg (2. és 3. ábra).

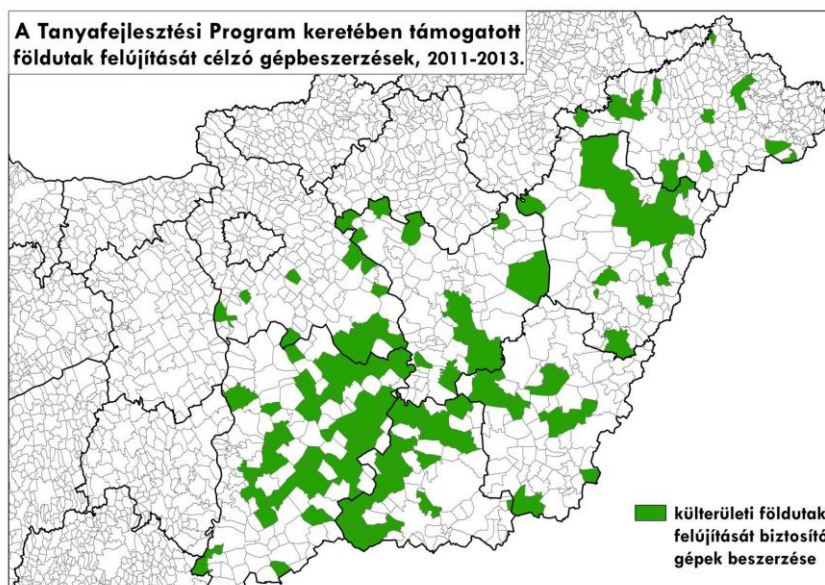

2. ábra: Beérkezett igények száma a támogatási célokra
(Forrás: Tanyafejlesztési Program 2012, Mezőszentgyörgyi)

3. ábra: Elfogadott pályázatok támogatási céljainak megoszlása
(Forrás: Tanyafejlesztési Program 2012, Mezőszentgyörgyi)

A legnépszerűbb pályázati cél az önkormányzatoknál a földutak felújítását célzó gébeszerzések, melynek területi eloszlása a 4. ábrán látható. A külterületi földutak karbantartásához szükséges gépek beszerzése célra 115 db pályázat nyert el támogatást 864 millió Ft értékben.

4. ábra: A Tanyafejlesztési Program keretében támogatott földutak felújítását célzó gébeszerzések, 2011-2013.

(Forrás: A Tanyafejlesztési Program eredményei és a jövőbeli feladatok, Viski)

Irodalomjegyzék

Mezőszentgyörgyi, D.: Tanyafejlesztési Program 2012. (2012)

Sain, M.: Elindult a Tanyafejlesztési Program (2011)

[<http://www.terport.hu/vezercikkek/elindult-a-tanyafejlesztési-program>]

Sain, M., Endrődi, J.: Folytatódik a tanyafejlesztési program (2012)

[<http://www.terport.hu/vezercikkek/folytatodik-a-tanyafejlesztési-program>]

Viski, J.: A Tanyafejlesztési Program eredményei és a jövőbeli feladatok (2014)

Vidékfejlesztési Minisztérium kiadványa.: Tanyafejlesztési Program 2011-2013 (2014)

81/2011. (VIII. 11.) VM rendelet a Tanyafejlesztési Program előirányzat keretében nyújtott támogatás igénybevételének feltételeiről (2011)

62/2012. (VI. 29.) VM rendelet a Tanyafejlesztési Program előirányzat keretében nyújtott támogatás 2012. évi igénybevételének feltételeiről (2012)

56/2013. (VI. 29.) VM rendelet "A Tanyafejlesztési Program előirányzat keretében nyújtott támogatás 2013. évi igénybevételének feltételeiről (2013)

Szerző

Szabó Tibor: Gazdasági és Vidékfejlesztési Csoport, Kecskeméti Főiskola, Kertészeti Főiskolai Kar, 6000 Kecskemét, Erdei Ferenc tér 1.-3. Magyarország. Email: szabo.tibor@kfk.kefo.hu